

JONG AAN DE AMSTEL

NIEUWSBLAD OVER DE JEUGDZORG IN DE STADSREGIO AMSTERDAM

KORT

GGZ inGeest start met Sneller Beter

Het circuit jeugd- en jongerenpsychiatrie van GGZ inGeest gebruikt het landelijke ondersteuningsprogramma Sneller Beter van Prismant om de zorglogistiek te verbeteren. Sneller Beter richt zich vooral op het verbeteren van de kwaliteit, doelmatigheid en transparantie in de zorg. Belangrijkste doel van de afdeling Jeugd is een sneller indicatieproces om zo de wachttijden voor cliënten te bekorten. GGZ inGeest werkt voor ambulante behandeling voortaan met het '1-3-5-concept'. Dat wil zeggen dat een cliënt binnen één week na aanmelding het eerste intakegesprek krijgt, binnen drie weken de behandeling start en na vijf zittingen de behandeling met de cliënt wordt geëvalueerd. *Meer informatie: 020 - 571 19 90 of 020 - 788 56 00*

STOP 4-7 nu ook in Zuidoost

't Kabouterhuis startte in augustus met het programma STOP 4-7 op basisschool De Brink in Amsterdam Zuidoost. STOP (Samen Sterker Op Pad) 4-7 bestaat uit een tien weken durende gedragstraining voor kinderen van vier tot zeven jaar op de basisschool. Doelgroep zijn kinderen met ernstige gedragsproblemen die in een negatief interactiepatroon staan met de omgeving. Vandaar ook dat de ouders en de leerkracht(en) ook een training op maat krijgen. In september en oktober starten nieuwe trainingsgroepen in Noord, West en Hoofddorp. *Meer informatie: www.kabouterhuis.nl*

Nieuwe website Autisme

De nieuwe website www.autisme-noordholland.nl biedt alle informatie voor mensen met (een vorm van) autisme uit de eigen regio. Naast informatie en actualiteit over autisme is er de sociale kaart met het complete zorgaanbod in de regio Noord-Holland. De website is een initiatief van het Convenant Autisme. Hierin zijn alle organisaties vertegenwoordigd die in de regio Noord-Holland te maken hebben met het zorgaanbod voor autisten. Het Convenant heeft als doel de zorg voor mensen met autisme te verbeteren. Op de website is ook informatie te vinden over de activiteiten die het Fonds Psychische Gezondheid organiseert rond het thema autisme.

Meer informatie: www.autisme-noordholland.nl

Symposium 'We moeten weer gaan spelen'

Frits Boer, hoogleraar kinder- en jeugdpsychiatrie bij het AMC en opleider bij De Bascule, gaat met pensioen. Ter gelegenheid van zijn emeritaat organiseren het AMC en de Bascule een symposium, met de titel: 'We moeten weer gaan spelen'. Dit symposium vindt plaats op 26 november 2009 in het AMC en is bestemd voor psychiaters, psychotherapeuten, psychologen, orthopedagogen en andere hulpverleners die met kinderen en adolescenten werken. Dit speciale symposium wordt niet verzorgd door vakgenoten, maar door vertegenwoordigers van andere disciplines. Hen is gevraagd vanuit hun vakgebied te zoeken naar raakvlakken met de kinder- en jeugdpsychiatrie. Frits Boer geeft hier zijn afscheidscollege. Dit college is ook toegankelijk voor mensen die niet naar het symposium gaan. *Meer informatie: o.o.secretariaat@debascule.com*

INHOUD

De 'Magic Mix' tussen wonen, leren en werken **2**

Hoe bescherm je medewerkers tegen geweld? **2**

Jeugdcrisisdienst 24 uur per dag paraat **3**

THEMA: JONGE MOEDERS

De stadsregio Amsterdam telt op het ogenblik ruim 2000 jonge moeders tussen de 14 en 23 jaar. Met verreweg de meesten gaat het goed, hoewel de geboorte van een kind een grote impact heeft op het leven van de jonge moeders. Ze zijn zelf net kind af en moeten het vrije en onbezorgde leven vaarwel zeggen omdat ze nu de verantwoordelijkheid hebben over een kind. Vandaar dat de jeugdzorg jonge moeders waar nodig ondersteunt. De meesten hebben genoeg aan een goed gesprek of een duwtje in de goede richting, anderen hebben intensievere hulp nodig. Zaak is wel er op tijd bij zijn, omdat dan de hechting tussen moeder en kind de meeste kans van slagen heeft.

Lees verder op blz. 5

DOOR: MARTIN GERRITSEN

Erik Gerritsen

'Politiek moet niet gokken met veiligheid van kinderen'

Acht miljoen euro. Dat bedrag heeft Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam eenmalig nodig om het bedrijf op orde te brengen en de wachtlijsten weg te werken, stelt Erik Gerritsen, sinds 1 februari directeur van de geplaagde organisatie. 'Komt dat geld er niet, dan gokt de politiek met de veiligheid van kinderen.' Een gesprek over de toekomst van de jeugdzorg, waarbij Gerritsen het Bureau Jeugdzorg niet spaart, maar ook openheid verwacht van andere partners. 'Iedereen in de jeugdzorg heeft boter op het hoofd.'

'Ik heb een passie voor ingewikkelde problemen', motiveert Gerritsen zijn overstap als gemeentesecretaris van de gemeente Amsterdam naar Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam. En de problemen bij Bureau Jeugdzorg zijn ingewikkeld. In 2008 zegde de ondernemingsraad het vertrouwen op in bestuurder Wiel Janssen, het personeel liep weg, de wachtlijsten namen toe. Wethouder Lodewijk Asscher gaf een aanwijzing waarmee hij Bureau Jeugdzorg in feite onder curatele stelde. Er bleek een financieel tekort te zijn van twee tot drie miljoen euro en de Inspectie Jeugdzorg stelde in een rapport dat Bureau Jeugdzorg de veiligheid van kinderen niet kon garanderen.

Gerritsen spreekt zelf van een problematiek groter dan de Noord-Zuidlijn, maar haalt daar ook zijn motivatie vandaan: 'Ik werk graag in de uitvoering en de jeugdzorg is een plek waar je nog het verschil kunt maken. De jeugdzorg holt nu al tien, vijftien jaar van affaire naar affaire, van Savanna naar het Maasmeisje. De betrokken partijen lijken machteloos en het lukt ze maar niet om samen te werken. Het is het voorbeeld van een ongetemd probleem. Dan jeuken mijn handen. Want het kan anders. Dat bleek hier in Amsterdam bij de aanpak van de multiprobleemgezinnen en de voortijdige schoolverlaters, waar ik als gemeentesecretaris bij betrokken was.'

Wachtlijsten

Leo Euser, die enkele maanden als interim-directeur bij Bureau Jeugdzorg werkte, bracht de problemen terug tot enkele kernpunten, zoals het wegwerken van de wachtlijsten, het waarborgen van de veiligheid van de kinderen die onder toezicht zijn gesteld en zorgen voor een gezond huishoudboekje. Gerritsen: 'De wachtlijsten waar de politiek over spreekt vormen het topje van de ijsberg. De politiek heeft het over de media-gevoelige wachtlijsten van het AMK (Advies- en Meldpunt Kindermishandeling - red.) en de jeugdbescherming, maar we hebben ook wachtlijsten bij de vrijwillige jeugdhulpverlening en de

jeugdreclassering. Ik kan in elk geval melden dat de wachtlijst van het AMK op dit moment op nul staat. Dat is de verdienste van de medewerkers en tijdelijke "taskforce", die gezamenlijk de achterstand wegwerkten. Het AMK kan die wachtlijst nu op eigen kracht op nul houden, mits we een redelijk stabiel volume houden.' Gerritsen bedoelt hiermee dat het aantal aanmeldingen niet plotseling fors mag toenemen.

De wachtlijst bij de jeugdbescherming staat vandaag op 155. 'Dat lossen we niet op als er geen extra geld bijkomt', zegt Gerritsen stellig. 'En dat beweer ik niet alleen. Ook BMC zegt dat de financieringsystematiek van de jeugdbescherming zodanig is dat er een structureel financieel tekort is.'

Lees verder op bladzijde 4.

Erik Gerritsen: 'De jeugdzorg is het voorbeeld van een ongetemd probleem. Dan jeuken mijn handen. Want het kan anders.'

'Jong aan de Amstel' is een gezamenlijke uitgave van tien instellingen voor de jeugdzorg, de kinder- en jeugdpsychiatrie en het speciaal onderwijs in de stadsregio Amsterdam: Altra, Arkin, De Bascule, Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam, GGZ inGeest, HVO-Querido, MEE Amstel en Zaan, MOC 't Kabouterhuis, REC BovenAmstel en Spirit. 'Jong aan de Amstel' verschijnt vier keer per jaar. De artikelen in dit blad vertegenwoordigen niet noodzakelijkerwijs het standpunt van de organisaties. Evenmin kunnen aan de inhoud van dit blad rechten worden ontleend.

Overname artikelen

Overname van artikelen uit 'Jong aan de Amstel' is alleen toegestaan na voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie.

Hoofredactie

Martin Gerritsen/TekstBeeld.Eu

Kernredactie

Sanne Bender (Spirit), Bertie van der Linden (Altra) Maurits de Jong (Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam), Clara Vollaard (De Bascule) Annelies Kooiman (MOC 't Kabouterhuis)

Redactie

Guus de Beer (De Bascule), Rik van Beijma (Spirit) Hermien Buijse (Altra), Iris Clarkson (MEE Amstel en Zaan), Bernard Homans (REC BovenAmstel) Guda van Kappel (Arkin en GGZ inGeest) Marc Onnen (HVO-Querido)

Vaste medewerkers

Nanda Cruu, Michel van Dijk, Tamara Franke, Anja Geldermans, Suzan Hilhorst, Evelien Hoekstra, Sake Rijpkema, Wim Stevenhagen

Redactie-adres

Jong aan de Amstel, Fred. Roeskestraat 73 1076 EC Amsterdam email: info@jongaandeamstel.nl website: www.jongaandeamstel.nl

Ontwerp en DTP

Marjolein Lensink

Druk

Heijnis en Schipper Drukkerij bv, Zaandijk

Contactgegevens

Altra
Stationsplein 63, 1012 AB Amsterdam
020- 555 83 33 • info@altra.nl • www.altra.nl

AMC de Meren – sector Jeugdpsychiatrie
Nienoord 2, 1112 XG Diemen
020 – 519 87 00 • www.amcdemeren.nl

De Bascule
Academisch centrum voor kinder- en jeugdpsychiatrie
IJsbaanpad 6, 1076 CV Amsterdam • 020 – 890 19 00
info@debascule.com • www.debascule.com

GGZ inGeest – Jeugd en Jongerenpsychiatrie
Overschiestraat 57, 1062 HN Amsterdam
020 – 788 56 00 • www.ggzingeest.nl

Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam
Overschiestraat 57, 1062 HN Amsterdam
020 – 3059 359 • info@bjaa.nl • www.bjaa.nl

HVO Querido
Wibautstraat 133 d, 1097 DN Amsterdam • 020 – 561 90 90
info@hvoquerido.nl • www.hvoquerido.nl

Jellinek Mentrum – Jeugd Mentrum Aanmelding en Advies
Roetersstraat 210, 1018 WE Amsterdam • 020 – 590 55 55
aanmelding@mentrum.nl • www.mentrum.nl

MEE Amstel en Zaan
Vlaardingenvaan 1, 1059 GL Amsterdam
020 – 512 72 72 • informatie@meeaz.nl • www.meeaz.nl

MOC 't Kabouterhuis
Amsteldijk 136, 1079 LK Amsterdam • 020 – 644 53 51
info@kabouterhuis.nl • www.kabouterhuis.nl

REC BovenAmstel
Stationsplein 63, 1012 AB Amsterdam • 020 – 555 83 33
info@recbovenamstel.nl • www.recbovenamstel.nl

Spirit
Fred. Roeskestraat 73, 1076 EC Amsterdam
020 – 5400 514 • info@spirit.nl • www.spirit.nl

De 'Magic Mix' tussen wonen, leren en werken

HVO Querido start dit najaar, samen met onder andere het reïntegratiebureau PeWa en de Dienst Werk en Inkomen, het project "De Karavaan" in Zuidoost. Dit is een woon-leerproject dat 25 zwerfjongeren klaarmaakt voor zelfstandig wonen en hen een startkwalificatie biedt.

'Als de jongens een diploma krijgen, is de familie vaak afwezig. Maar de hulpverlener zit er wel', zegt Marc Onnen, projectleider van het Werkhotel bij HVO Querido. De laatste jaren kwamen in Amsterdam verschillende leer-werkprojecten voor jongeren die door een slechte woon- en leefsituatie dreigden af te glijden. Projecten zijn onder andere "Het Werkhotel", "Kamers met Kansen" en het binnenkort te starten "De Karavaan". De namen mogen verschillen, de uitgangspunten zijn grotendeels gelijk. Bied jongeren een stabiele woonsituatie, begeleid ze intensief en zorg dat ze overdag onderwijs of een werkervaringstraject volgen, dat ze afsluiten met een diploma waarmee ze verder kunnen. HVO Querido werkt in deze projecten samen met het ROC, woningcorporaties en welzijnsinstellingen.

Werkhotel

Het Werkhotel in de voormalige Hendrick de Keyerschool in Bos en Lommer was een van de eerste leer-werktrajecten in Amsterdam. Het startte in november 2007 als een samenwerkingsverband van Woningcorporatie Stadgenoot, de Amarantis onderwijsgroep, HVO Querido, Impuls en Altra. Momenteel wonen er 24 jongeren en binnenkort verlaten de eersten het project. Met succes. En dat is bijzonder omdat de uitval van deze jongeren in andere projecten redelijk groot is. Onnen verklaart het succes uit de stabiele woonplek en de stevige link tussen onderwijs en begeleiding. 'Daarmee houden we ze binnenboord. Als een jongere niet op school komt, melden ze dat direct en kijken wij waar de jongere blijft. Daarnaast werkt het goed dat de jongeren bij elkaar

wonen. Ze stimuleren elkaar, hebben een sterke onderlinge band. Ook met het team. Wij volgen de jongeren, helpen ze en zijn aanwezig bij de diploma-uitreiking. Vaak als enige, maar we zijn er wel.'

Magic Mix

Hulpverleners spreken van de "Magic Mix" tussen wonen, leren en werken. Hiermee bereiken ze jongeren die anders zouden afglijden naar een zwerfend bestaan en de criminaliteit. Maar het succes heeft een keerzijde. De uitstroom verloopt stroef omdat er

onvoldoende woonruimte voor jongeren is. 'De wachttijd voor een woning bedraagt voor een jongere een jaar of negen', stelt Onnen. 'En wij kunnen deze jongeren moeilijk weer op straat zetten als we ze net in een project van die straat hebben gehaald. We houden ze daarom vooralsnog in het project.' Daarmee houden de jongeren wel plaats bezet waardoor geen nieuwkomers in het project kunnen stromen.

Meer informatie: www.hvoquerido.nl

Hoe bescherm je medewerkers tegen geweld?

Een medewerker van Spirit verloor 15 juni het leven toen een cliënt van de opvangafdeling voor dak- en thuisloze jongeren zijn mes trok. Veiligheid van personeel met een publieke taak staat daarmee weer boven aan de agenda. Maar hoe ver ga je als instelling om medewerkers te beschermen?

'Ernstige geweldsincidenten kun je niet voorkomen, stelt Job Laghuwitz, manager pedagogisch beleid bij Transferium Jeugdzorg in Driehuis. 'In onze sector kun je veel crises van tevoren inschatten, maar er kunnen altijd acute crises ontstaan. We werken immers met jongeren en ouders die in heftige emotionele situaties verkeren.' 'Een standaard pakket veiligheidsmaatregelen heeft daarom weinig zin', zegt Laghuwitz. 'Elke situatie is anders en vereist een andere aanpak. Bij een crisis hangt veel af van je verbale technieken. Hoe sterker je verbaal bent, hoe beter je een crisis kunt bezweren.' Transferium waakt ervoor om een onneembare vesting

te worden. 'Ons beleid is er juist op gericht om open te staan voor mensen met ernstige problemen en hierover het gesprek aan te gaan. Hoe meer beheersmatige maatregelen je neemt, hoe verder je af komt te staan van het gesprek.'

Spanningsveld

Toch ziet Marjolein Pel, sectormanager bij Altra Jeugdzorg, mogelijkheden om geweld te voorkomen. 'Het is vooral belangrijk om over goede informatie over je cliënten te beschikken. In de reguliere jeugdzorg kennen we onze cliënten meestal redelijk goed. Maar hoe lager de drempel van de instelling, hoe minder informatie je hebt over je klanten en hoe meer risico je loopt.' Hoewel Altra verschillende veiligheidsmaatregelen heeft getroffen, zoals een sluis bij de ingang, is volgens Pel de houding van de hulpverleners van cruciaal belang. 'Het is belangrijk dat het team goed op elkaar is ingespeeld, dat hulpverleners goede afspraken met elkaar maken en dat zij werken aan een klimaat waarbij ook de cliënt zich veilig voelt. Ook krijgt iedere hulpverlener bij Altra jaarlijks een training "omgaan met agressie"'

Verder is het belangrijk duidelijke regels te stellen. 'Als hulpverlener geef je vertrouwen, maar zodra het vertrouwen wordt geschaad, moet je ingrijpen, bijvoorbeeld door grensoverschrijdend gedrag te melden aan de leidinggevende en aangifte te doen van strafbare feiten. Zo voorkom je dat er een klimaat ontstaat, waarbij er te veel ruimte is voor ongewenst gedrag.'

Uitstraling

'Wij proberen in de publiekshal zoveel mogelijk de risico's voor het personeel weg te nemen', zegt Bert Walters, senior medewerker Dienstverlening van de gemeente Aalsmeer. 'Maar we willen ook een prettige uitstraling behouden.' Bij de gemeente hebben vooral de ambtenaren van sociale zaken en schuldhulpverlening geregeld "moeilijke" klanten. Walters: 'Om fysiek geweld te voorkomen, heeft de gemeente de publiekshal zó ingericht dat de hal wel klantvriendelijk oogt, maar we hebben ook alarmeringsknoppen geïnstalleerd en hoge balies gemaakt, waar je niet gemakkelijk overheen kunt springen. Verder is de rest van het gemeentehuis niet vrij toegankelijk. Maar we blijven ons bewust van de risico's, want er kan toch altijd iets gebeuren.'

Jeugdcrisisdienst 24 uur per dag paraat

Veiligheid van kind staat voorop

De crisisdiensten van de verschillende jeugdhulpinstellingen in de stadsregio Amsterdam werken intensief samen. Daardoor is er een goed werkende, gesloten keten.

Als een kind wordt mishandeld, te maken krijgt met een psychotische ouder of is weggelopen, kunnen docenten, hulpverleners of de politie tijdens kantooruren contact opnemen met het Crisisteam van Bureau Jeugdzorg Agglomeratie Amsterdam. 'Het Crisisteam heeft twee hoofdtaken', vertelt psycholoog Geert van Wesemael. 'We hebben ons "normale" crisisteam, dat uitrukt na een crisismelding. We hanteren hierbij het criterium of een zaak vanwege de veiligheid van de cliënt niet kan wachten op het reguliere traject. Je moet dan denken aan ernstige verwaarlozing, levensgevaar, zware mishandeling of seksueel misbruik. Vervolgens zijn we binnen drie kwartier ter plaatse. Daarnaast voeren we de Voorlopige Onder Toezichtstellingen (VOTS'en) en Voorlopige Voogdijmaatregelen (VOVO's) uit als direct een jeugdbeschermingsmaatregel noodzakelijk is.' Het crisisteam kreeg in 2008 300 meldingen. Daarnaast sprak de rechtbank 205 keer een VOTS en 40 maal een VOVO uit. Van Wesemael: 'We leveren spoedhulp en tijdelijk onderdak, verzorgd door Spirit. Bij een "gewone" crisis nemen Spirit of Altra na twee of drie gesprekken de hulp van ons over. Bureau Jeugdzorg begeleidt de VOTS'en gedurende drie maanden en de VOVO's zelfs voor onbepaalde tijd.'

's Nachts

Buiten kantooruren komen alle crisismeldingen binnen bij het Mobiel Crisis Team (MCT) van Mentrum. Marion Lommerse, coördinator: 'We zijn zeven dagen per week, 24 uur per dag bereikbaar voor psychiatrische hulp. Daarnaast zijn we 's nachts de crisisdienst van Bureau Jeugdzorg, de achterwacht van de Raad voor de Kinderbescherming en nemen we de telefoon aan van het Advies- en Meldpunt Kinder mishandeling. En na 21.00 uur zijn we ook nog het aanspreekpunt voor gezinnen die hulp ontvangen van Spirit en Altra. We zijn dus de spin in het web als het gaat om hulpverlening buiten kantooruren.'

Een groot voordeel is dat iedereen het MCT kan inschakelen: huisartsen, docenten, ziekenhuismedewerkers en familieleden. De werkwijze lijkt in grote lijnen op die van Bureau Jeugdzorg. Lommerse: 'We maken elke keer de inschatting: moeten we langskomen of kan het wachten tot de volgende dag? We gaan vaak langs bij politiebureaus of instellingen of op huisbezoek. Wij bemiddelen met een gezinsgesprek. Als blijkt dat de veiligheid van een kind niet is gewaarborgd, stellen we voor het kind elders onder te brengen. Wij voeren 's nachts de regie over de noodbedden van Spirit. Wij kunnen daarom voor één nacht onderdak aanbieden. Willen de ouders hier niet aan meewerken, dan moeten we soms overgaan tot een VOTS. Er is namelijk altijd een kinderrechter die piketdienst heeft.' Na 9.00 uur 's morgens neemt Bureau Jeugdzorg de hulpverlening over.

Na de ergste crisis

Als de ergste crisis is bezworen, komt het spoedhulpteam van Spirit in beeld. Lidewij Roes, orthopedagoge bij spoedhulp in Noord: 'We streven ernaar dat gezinnen binnen 48 uur een startgesprek krijgen.' Spoedhulp, een landelijk erkende methodiek die gericht is op het gehele gezin, duurt maximaal 28 dagen. De hulpverlener heeft drie persoonlijke contacten per week, waarbij hij/zij uitzoekt wat er aan de hand is en wat er moet gebeuren. Roes: 'We moeten ervoor zorgen dat mensen weer met elkaar in gesprek gaan. Maar er zijn ook gezinnen met meervoudige, complexe problemen, waar sprake is van chronische crisis. Deze gezinnen hebben langdurige hulpverlening nodig. Helaas zijn daar vaak wachtlijsten voor.'

Na drie weken geeft Spirit een advies aan Bureau Jeugdzorg, die na deze periode de verantwoor-

delijkheid overneemt. Ook bestaat de mogelijkheid om de spoedhulp nog enkele weken te verlengen. Daarnaast verzorgt Spirit crisisopvang. Dit kan bestaan uit een plek op een kleinschalige, acute opvang (KAO) of in een crisispleeggezin. Bij de KAO krijgt een kind een plek in een huis dat wordt bewoond en gerund door een stel. Roes: 'Hier krijgen kinderen alleen bed, bad en brood in een huiselijke gezinssituatie. Kinderen kunnen hier echt op adem komen. Maar het is geen eindoplossing. In de meeste gevallen gaan we ervan uit dat de ouders weer zelf de opvoeding op zich nemen. De opvang is wel een knelpunt. Kinderen kunnen maximaal vier weken op de crisisopvang blijven. Bij ons in Noord hebben we vier bedden en één noodbed en die zijn allemaal vol met kinderen die hier al langer zitten en waar we nog geen oplossing voor hebben.'

Ambulante hulp

Het ambulante crisisteam van Altra biedt crisis-hulp (Families First) aan jongeren tot 18 jaar en startte in maart met Ambulante Crisis-hulp voor kinderen tot 6 jaar. Het ambulante crisisteam wordt ingeschakeld door Bureau Jeugdzorg en komt binnen 24 uur in actie. Gedragsdeskundige van het team Hanne Houben: 'Families

First hanteren we als er sprake is van dreigende uithuisplaatsing. Het is een intensief programma van 28 dagen, waarbij de hulpverlener 16 uur per week in het gezin aanwezig kan zijn. Doel is een uithuisplaatsing te voorkomen. Daarbij ligt het accent op het aanleren van vaardigheden om beter met elkaar om te gaan. Na die periode, waarbij de hulp langzaam wordt afgebouwd, adviseren we aan Bureau Jeugdzorg over het vervolgtraject.' Ambulante crisis-hulp wordt ingezet als er wel een crisis is, maar geen dreigende uithuisplaatsing. Het duurt ook 28 dagen, maar is minder intensief. 'Hierbij brengen we vooral in kaart wat er moet gebeuren en hoe de vervolghulp eruit moet zien.' Beide hulpvormen kunnen met twee weken worden verlengd. 'Bijvoorbeeld als er een nieuwe crisis ontstaat of als je net een doorbraak hebt bereikt.'

Voor meer informatie kunt u binnen kantooruren (9.00 – 17.00 uur) contact opnemen met het Crisisteam van Bureau Jeugdzorg, tel: 0900 – 200 30 04.

Buiten kantooruren (17.00 – 09.00 uur) kunt u contact opnemen met het Mobiel Crisis Team van Mentrum, tel: 020 – 515 85 78.

'We hanteren voor een crisis het criterium of een zaak vanwege de veiligheid van de cliënt niet kan wachten op het reguliere traject.' (Foto in scene gezet).

'Marinier' strijdt tegen wachtlijst

Spirit kent sinds deze zomer de tijdelijke functie van Spiritmarinier. De marinier moet zorgen voor een betere doorstroom van cliënten op de residentiële afdelingen, zodat iedere cliënt op de juiste plek komt te zitten. De marinier stelt knelpunten aan de orde en komt met voorstellen om de capaciteit zo efficiënt mogelijk te gebruiken.

Meer informatie: www.spirit.nl

JOC lid van ForCA

De justitiële jeugdinrichting JOC, een onderdeel van Spirit, is lid geworden van ForCA, het Forensisch Consortium Adolescenten. ForCA is opgericht om beter zicht te krijgen op jongeren die vanwege een ernstig delict verblijven in een justitiële jeugdinrichting en de forensisch psychiatrische jeugd-GGZ. Het wil meer inzicht krijgen in, en bijdragen aan een betere diagnostiek en behandeling van deze jongeren. ForCA is een samenwerkingsverband van justitiële jeugdinrichtingen, het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie, de forensische jeugd-GGZ en universitaire centra. Het vernieuwen en verbeteren van de praktijk wordt bereikt door een bundeling van deze krachten en door wetenschappelijk onderzoek, forensische expertise en de praktijk samen op te laten gaan. Specifieke werkgroepen buigen zich over methodiekontwikkeling, scholing en opleiding van medewerkers, toegepast wetenschappelijk onderzoek en residentiële diagnostiek en advisering.

Meer informatie: www.forca.nu.

'Allemaal blijven zitten'

De kinderen van Altra en de William Schrikker Groep brachten op dinsdag 11 augustus een bezoek aan het Spoorweg Museum in Utrecht. De Nederlandse Spoorwegen organiseerde dit uitstapje in het kader van "Spoor in Actie", waarmee NS-personeel zich vrijwillig inzet om een groep een onvergetelijke dag te bezorgen. Bert Meerstadt, president-directeur NS reed de kinderen in een trein vol met ballonnen en slingers naar Utrecht. Onderweg mochten de kinderen de bestuurderscabine bekijken. Ook omroepen mocht. Wat met een braaf verzoek begon om 'allemaal te blijven zitten', eindigde in een korte rap. Eenmaal aangekomen op station Utrecht Maliebaan konden de kinderen zich uitleven in het museum. Ze probeerden alles uit; de donkere mijnen, het rangeerspel, de theatervoorstelling en de buitenwereld. De kinderen kregen op de terugreis "goodiebags" met onder andere zoetigheid, stappentellers en puzzels.

Spirit krijgt een 8,2

Spirit haalde in 2008 bij 85 procent van de cliënten de hulpverleningsdoelen deels of helemaal. De cliënten geven Spirit gemiddeld een 8,2 voor de hulp die zij kregen, een iets hoger cijfer dan in 2007. De cijfers varieerden per zorgprogramma van 6,3 tot 8,7. Opvallend is dat cliënten met een niet-Nederlandse achtergrond de hulp van Spirit een hoger cijfer geven dan cliënten met een Nederlandse achtergrond. Vooral de Marokkaanse, Turkse en Antilliaanse cliënten zijn tevreden over de hulp van Spirit. Over het algemeen zijn de ouders iets tevredener dan de jongeren.

Meer informatie: www.spirit.nl

Cursussen en groepen bij MEE Amstel en Zaan

MEE Amstel en Zaan heeft verschillende cursussen en groepen. Voor kinderen met een verstandelijke beperking of vorm van autisme zijn er cursussen sociale vaardigheden. Hun broertjes en zusjes kunnen deelnemen aan Brusjesmiddagen, waarbij zij nu eens centraal staan. Voor ouders is er een groot aanbod aan opvoedcursussen. Ook organiseert MEE oudergroepen die gericht zijn op het uitwisselen van ervaring en informatie. Voor jongvolwassenen vanaf 18 jaar met een verstandelijke of lichamelijke beperking zijn er cursussen die altijd gericht zijn op het vergroten van de zelfredzaamheid en weerbaarheid. Denk aan Wonen op jezelf; Vriendschap, relaties en seksualiteit; Omgaan met geld en sociale vaardigheidstrainingen.

Meer informatie: www.meeaz.nl.

Boek over pleegzorgprogramma

Spirit en Nisto publiceerden deze zomer het boek "Kiezen voor kinderen: een nieuwe blik op het samenspel in pleegzorg". Het boek is geschreven door Joep Choy en Ellen Schulze. Het boek gaat in het bijzonder over de aanpak binnen het pleegzorgprogramma 'hulpverleningsvariant'. Deze aanpak is erop gericht om zo snel mogelijk duidelijk te krijgen of een kind terug gaat naar de eigen ouders of in een pleeggezin blijft wonen. De beoordelingsboog is als instrument binnen deze aanpak geïntroduceerd om op systematische wijze en in dialoog met betrokkenen een goed beargumenteerd advies aan Bureau Jeugdzorg te kunnen geven. Al tijdens de ontwikkeling bleek er vanuit pleegzorgaanbieders in het land belangstelling voor deze aanpak. De interesse is er in het bijzonder voor de beoordelingsboog als instrument voor advisering over het toekomstperspectief van kinderen.

Meer informatie: <http://www.spirit.nl/pleegzorg/bestellen-boek-pleegzorg/>

Jeugd en Sport

Sinds mei kent Altra Jeugdzorg de functie sportcoördinator. Amsterdam subsidieert vier instellingen – waaronder Altra Jeugdzorg – die zich inzetten voor een sportende jeugd. Het project is een gezamenlijk initiatief van de overheid en een aantal sportbonden. De doelgroep is de Amsterdamse jeugd van 4 tot en met 23 jaar, aan wie een indicatie vanuit de jeugdzorg is afgegeven. De jeugdtrainers beschikken over pedagogische kwaliteiten en van de sportvereniging wordt onder andere verwacht dat ze de jongeren ondersteunen.

Meer informatie: m.appelman@altra.nl

't Kabouterhuis en VUmc werken samen

't Kabouterhuis wil de effectiviteit van haar zorgprogramma's op een meer wetenschappelijk verantwoorde wijze vorm geven. Ze start daarom met voor- en nametingen bij een aantal zorgprogramma's. Onderzoekers van VUmc gaan deze gegevens gebruiken bij hun dataverzameling. Het gaat hierbij in eerste instantie om het opbouwen van een wetenschappelijke databank aan de hand van vragenlijsten en huisbezoeken.

Meer informatie: www.kabouterhuis.nl

THEMANUMMERS

'Jong aan de Amstel' behandelt elk nummer een thema. Hierin belicht ze het onderwerp vanuit verschillende hoeken en geeft daarbij een overzicht van het hulp-aanbod van de jeugdzorg op dit terrein. Tot nu toe kwamen de volgende thema's aan bod:

2003/1 Vroegtijdige signalering*	maart 2003
2003/2 De harde kern*	juni 2003
2003/3 Kinder mishandeling*	september 2003
2003/4 Basisonderwijs	december 2003
2004/1 Jeugdpsychiatrie*	maart 2004
2004/2 Voortgezet onderwijs	juni 2004
2004/3 Crisis hulp	november 2004
2005/1 Huiselijk geweld	maart 2005
2005/2 Jeugd gezondheidszorg	juni 2005
2005/3 Lokaal jeugd beleid	oktober 2005
2005/4 Speciaal onderwijs (primair)*	december 2005
2006/1 Armoede	maart 2006
2006/2 Meidenhulpverlening	juni 2006
2006/3 Lichtverstandelijk gehandicapten	oktober 2006
2006/4 Voortgezet speciaal onderwijs	december 2006
2007/1 Hulp aan huis	maart 2007
2007/2 Veiligheid	juni 2007
2007/3 Autisme	oktober 2007
2007/4 Gezondheid en sport	december 2007
2008/1 De harde kern*	maart 2008
2008/2 Drang en dwang	juni 2008
2008/3 Volwassenenpsychiatrie	oktober 2008
2008/4 Preventie	december 2008
2009/1 Multiprobleemgezinnen	maart 2009
2009/2 Pleegzorg	juni 2009
2009/3 Jonge moeders	oktober 2009

Oude nummers van 'Jong aan de Amstel' zijn – zolang de voorraad strekt – op te vragen via het e-mailadres van de redactie: info@jongaandeamstel.nl. Alle nummers zijn als pdf te downloaden via www.jongaandeamstel.nl * = niet meer voorradig.

Vervolg van voorpagina

Erik Gerritsen: 'Niet gokken met veiligheid van kinderen'

Vicieuze cirkel

Door dat structurele tekort zit Bureau Jeugdzorg volgens Gerritsen in een vicieuze cirkel. De werkdruk is te hoog wat leidt tot een hoog ziekteverzuim en een groot verloop aan personeel en dat leidt weer tot een hogere werkdruk voor de mensen die achterblijven. Gerritsen: 'Het is een zichzelf in stand houdend systeem en dat kunnen we alleen doorbreken als het Rijk voldoende financiert, we er dus jaarlijks structureel 6 miljoen euro bij krijgen.' Maar, zo voegt hij er direct aan toe: 'Dat structurele tekort kan ik terugbrengen naar 3,5 miljoen als ik het ziekteverzuim omlaag breng en het personeelsverloop terugbreng tot 12,5 procent. Daarvoor is nu een eenmalige investering van de stadsregio nodig van 8 miljoen euro. Die investering verdient zich in vier jaar terug omdat we dan het structureel tekort hebben teruggebracht. Dan is de bedrijfsvoering op orde, zijn de wachtlijsten weggewerkt en de doorlooptijden teruggebracht. En daar durf ik mijn eigen positie aan te verbinden.' 'De politiek moet dus bereid zijn om niet alleen te investeren in repressie, maar vooral in preventie', vervolgt Gerritsen. En ik kan me niet voorstellen dat de politiek accepteert dat de wachtlijsten blijven bestaan. Het gaat hier om

de kwetsbaarste groep in de samenleving, om kinderen die worden bedreigd in hun veiligheid. Als dat geld er niet komt, blijven de wachtlijsten bestaan en gokt de politiek met de veiligheid van kinderen.'

Veiligheid

Het waarborgen van de veiligheid was volgens Euser ook een kernpunt van de problemen. Gerritsen: 'Laat ik vooropstellen dat we veiligheid nooit 100 procent kunnen garanderen. We werken met de moeilijkste groepen die er zijn. Hier komen geen kinderen die alleen bedplassen. Met onze kinderen is echt meer aan de hand. We hebben nu een wachtlijstbeheerder, maar dat is natuurlijk een Kafka-functie in optima forma. We moeten de kinderen in beeld hebben. Een medewerker moet weten wat er speelt. Dat is bijna niet te doen met een "caseload" van zestien en soms dertig of veertig kinderen. We creëren nu een schijnveiligheid met een checklist, maar het gaat hier slechts om papier met vinkjes en een handtekening. Het zijn de perverse effecten van doorprotocoliseren. Ik ben op zich niet tegen de checklisten. Je moet je immers kunnen verantwoorden en goede lijsten geven vastigheid in discussies over kwaliteit en veiligheid. Maar we zijn nu doorgeslagen.

We moeten ontbureaucratiseren en samen met de professionals een lijst ontwikkelen die makkelijk is in te vullen en wel iets zegt over de veiligheid van het kind.'

Openheid

Gerritsen is zelfverzekerd: 'Komt die financiering, dan zijn over vijf jaar de wachtlijsten opgelost, is het ziekteverzuim gedaald naar 5,5 procent en het personeelsverloop naar 12,5 procent. Dan scoren we hoog op het gebied van cliënttevredenheid en zijn we het beste bureau jeugdzorg van Nederland. Maar dat bereiken we alleen als de ketenpartners meewerken. Ik heb een beeldnotitie geschreven over wat er mis is bij ons Bureau Jeugdzorg. Die notitie is ook naar onze partners gegaan. Ik krijg nu reacties terug dat ik moedig ben en dat de notitie van lef getuigd. Maar daar heb ik niets aan. Niet alleen bij Bureau Jeugdzorg is het misgegaan. Elke speler in de jeugdzorg heeft boter op het hoofd. Daarom wil ik, eis ik, van onze partners dat ze ook naar zichzelf kijken, dat de Raad van de Kinderbescherming, het Openbaar Ministerie en Jeugd- en Opvoedhulp ook het lef hebben om te kijken wat er bij hen mis is. Het is de enige manier om de jeugdzorg weer gezond te maken.'

DOOR: MICHEL VAN DIJK

Een brug tussen school en gezin

Deze zomer haalden 200 jongeren aan het Altra College een diploma. Het lijkt een antwoord op de kritiek dat het speciaal voortgezet onderwijs jongeren onvoldoende voorbereidt op de arbeidsmarkt.

Intelligent

Het Altra College doet daar iets aan. Dat ging aanvankelijk gepaard met de nodige weerstand. Van Vlerken: 'Er bestonden nogal wat vooroordelen over onze plannen. Dat kinderen diploma's halen is immers niet onze wettelijke opdracht. We hebben hier kinderen die het in het reguliere onderwijs niet redden vanwege gedragsproblemen.' Het lijkt erop dat het speciaal onderwijs het leervermogen van deze leerlingen jarenlang heeft onderschat, constateert Van Vlerken. 'Vaak gaat het om leerlingen met een stoornis in het autistische spectrum. In het reguliere onderwijs vallen ze uit, maar ze kunnen wel leren en met speciale aandacht kunnen ze toch een diploma halen. Die aandacht krijgen ze van ons doordat we met kleine klassen werken, acht tot tien kinderen per klas. Zo ontvangt vandaag een jongen zijn vwo-diploma dat hij hier in vijf jaar heeft gehaald.'

Zelfbeeld

Dat kinderen diploma's en certificaten halen is belangrijk voor hun zelfbeeld. Van Vlerken: 'Dit zijn kinderen met weinig kansen en datzelfde geldt voor hun ouders. Ook zij hebben vaak geen werk of opleiding gehad. Deze kinderen laten met een diploma zichzelf zien: kijk, er is toch iets dat ik kan. Dat werkt stimulerend. Daar komt bij dat deze leerlingen zonder startkwalificatie in aanmerking komen voor een wajong-uitkering en dus niet meedoen in de samenleving. Dat is niet goed voor hen, niet goed voor ons en ook niet goed voor de samenleving. Wij willen deze kinderen juist zoveel mogelijk kwalificeren, zodat ze later wel mee kunnen doen. En dat is wat ze zelf ook het liefste willen.'

Meer informatie: www.altracollege.nl

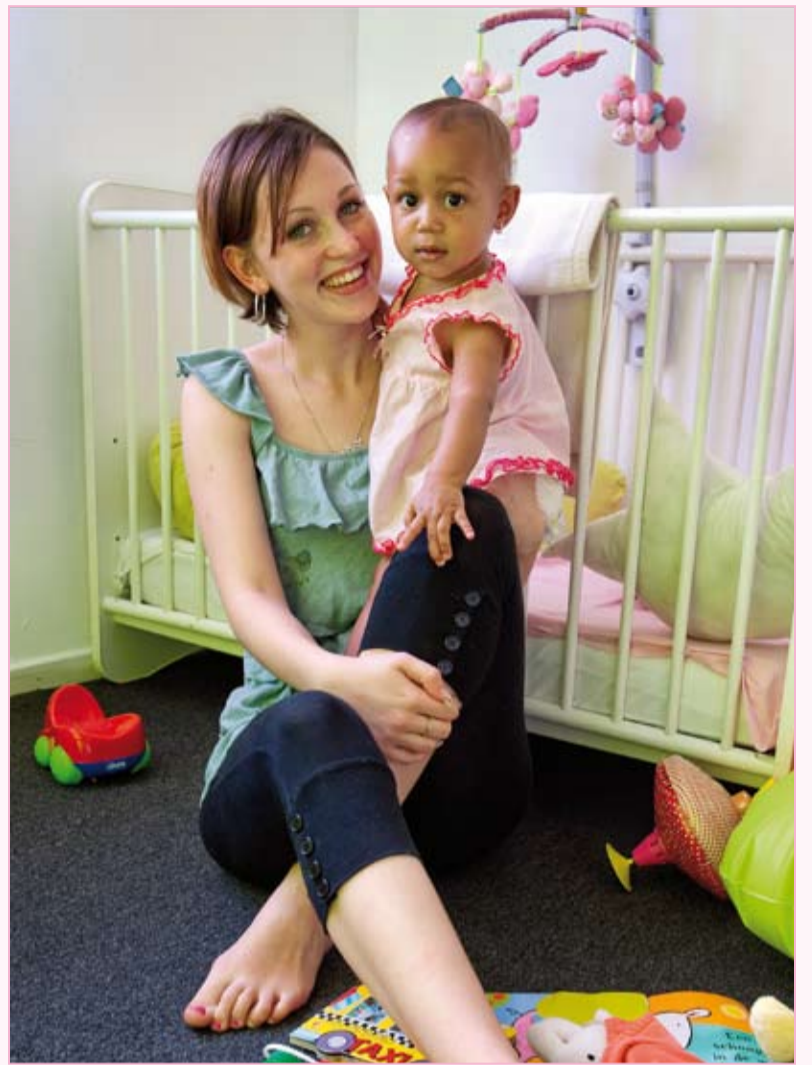

Dat kinderen diploma's en certificaten halen is belangrijk voor hun zelfbeeld.

THEMA:**JONGE MOEDERS**

Het einde van het vrije leven

De stadsregio Amsterdam telt op het ogenblik ruim 2000 jonge moeders tussen de 14 en 23 jaar. Met verreweg de meesten gaat het goed, hoewel de geboorte van een kind een grote impact heeft op het leven van de jonge moeders. Ze zijn zelf net kind af en moeten het vrije en onbezorgde leven vaarwel zeggen omdat ze nu de verantwoordelijkheid hebben over een kind. En hoe reageert de omgeving? Vindt je moeder je te onvolwassen om voor een kind te zorgen? Heeft je vriend geen zin om een kind op te voeden? En hoe combineer je je studie of werk met de opvoeding van een kind? Het zijn vragen waarop niet altijd een pasklaar antwoord bestaat. Vandaar dat de jeugdzorg jonge moeders waar nodig ondersteunt. De meesten hebben genoeg aan een goed gesprek of een duwtje in de goede richting, anderen hebben intensievere hulp nodig. Zaak is wel dat de jeugdzorg er op tijd bij is, omdat dan de hechting tussen moeder en kind de meeste kans van slagen heeft.

De achttienjarige Kelley met haar veertien maanden oude dochter Faentely.

DOOR: EVELIEN HOEKSTRA**Marjolein Pel, sectormanager Jonge Moeders**

'We moeten het jonge moederschap niet problematiseren'

'Voor de meerderheid van jonge meiden is het geen probleem om op jonge leeftijd een kind op te voeden', stelt Marjolein Pel, sectormanager Jonge Moeders en Kinderen van Altra. 'Er zijn nu eenmaal jonge meiden die vroeg een kind willen. In de Surinaamse, Antilliaanse, Turkse en Marokkaanse gemeenschap is het gangbaarder om rond je twintigste een kind te krijgen. Dat moeten we dan ook niet problematiseren. Vaak woont er familie dicht in de buurt, die geregeld oppast.'

Maar 10 tot 15 procent van de jonge moeders komt in de moeilijkheden. Het gaat dan vooral om meisjes jonger dan achttien jaar en in iets mindere mate om meiden tussen de achttien en eenentwintig jaar. 'Hun leven verandert enorm', vertelt Pel in haar werkkamer die uitkijkt over het Vondelpark. 'Ze hebben moeite met de combinatie school of werk en hun kind. Het zijn meisjes die vaak nog geen schooldiploma hebben. Ze hebben soms ook problemen met de verzorging en de opvoeding van het kind of met het onderhouden van contacten met familie, vrienden en andere relaties. En juist voor jonge moeders is het belangrijk dat zij hulp en ondersteuning krijgen.'

Combinatie van factoren

Een combinatie van factoren leidt er vaak toe dat de jonge moeders problemen ondervinden. Pel: 'Vaak zijn zij alleenstaand en komen ze niet uit een stabiele gezinssituatie, waardoor de basis niet stevig is. De bagage is minimaal. En dan hebben de meisjes ook nog regelmatig schulden of ze hebben geen dak boven hun hoofd.' Voor hen zijn er in Amsterdam vele programma's: van een laagdrempelig ontmoetingscentrum in Amsterdam-Zuidoost tot residentiële programma's met vrij strakke begeleiding. 'Belangrijk is dat wij in een vroeg stadium hulp kunnen bieden. Uit onderzoek is namelijk gebleken dat hoe vroeger je met begeleiding begint, hoe beter de hechting met het kind wordt. Daarom proberen we

met ze in contact te komen als ze net zwanger zijn, maar dat lukt lang niet altijd. Soms zijn ze al zeven maanden zwanger of zijn ze al bevallen.'

Geen falen

Het is niet makkelijk om de jonge moeders zover te krijgen om bij de hulpverlening aan te kloppen. Ze zien het vragen van hulp toch als een teken van falen. Pel: 'Zij zijn vaak bang dat zij worden beoordeeld of ze het wel goed genoeg doen. Maar dat is niet onze insteek. We proberen te ondersteunen. Het is namelijk wel zwaar om op jonge leeftijd zwanger te zijn. De moeders zijn zelf nog kinderen en hebben nog geen eigen identiteit ontwikkeld. Het is moeilijk voor hen om te onderkennen dat zij niet genoeg vaardigheden bezitten om een kind op te voeden en een veilig thuis te bieden, want natuurlijk zijn ze ook trots dat ze moeder zijn geworden. Het is een lastig evenwicht waar je mee te maken hebt als hulpverlener.' Sinds kort worden overigens ook de aanstaande vaders betrokken in het hulptraject. Pel: 'Als het kan, doen wij dat, maar de rust en de veiligheid van het kind staat voorop.'

www.tiernermoeders.nl

Op de website www.tiernermoeders.nl laten jonge moeders zien dat er ook leuke kanten zijn aan het ouderschap. Via de site kunnen zij met elkaar in contact komen, ervaringen van andere jonge moeders lezen en praktische informatie vinden. Zo vertelt Mireille van negentien jaar hoe blij ze is met haar zoon van één. 'Lucas groeit als kool! Hij kan sinds kort los staan. Als ik hem hier zo in de box voor me zie spelen, maakt hij me zo gelukkig. Nooit gedacht dat zo'n klein jochie zo veel vreugde kan brengen in je leven. We genieten elke dag weer van hem. En houden zielsveel van hem. Ik zou niet meer weten wat ik zonder hem zou moeten.'

Marjolein Pel:

'De moeders zijn zelf nog kinderen en hebben nog geen eigen identiteit.'

DOOR: EVELIEN HOEKSTRA

Er op tijd bij

Het is belangrijk dat jonge moeders tijdig in beeld zijn voor het geval er na de bevalling iets mis mocht gaan. Vandaar dat in de Stadsregio Amsterdam verschillende instellingen alert zijn.

“Voorzorg bij eerste zwangerschap”. Zo heet het programma van de Jeugdgezondheidszorg dat vrouwen tot 25 jaar ondersteunt die zwanger zijn van hun eerste kind en zich onzeker voelen over wat hen te wachten staat. Speciaal opgeleide verpleegkundigen van de Jeugdgezondheidszorg ondersteunen de moeders zo vroeg mogelijk in de zwangerschap tot het moment dat het kindje twee jaar oud is. De ondersteuning bestaat uit een ruim aantal huisbezoeken. Tijdens deze bezoeken werken de verpleegkundigen met de jonge moeders aan de gezondheid van de moeder, de gezondheid en veiligheid van het kind, de persoonlijke ontwikkeling van de moeder, de rol van moeder als opvoeder van haar kind en de relatie van moeder met familie en vrienden. Het programma is aanvullend op de zorg die de verloskundige, de kraamzorginstelling en het consultatiebureau standaard bieden. Voorzorg wordt gratis aangeboden.

POP Expertisecentrum Amsterdam

Ongeveer twee op de tien zwangere vrouwen heeft een psychiatrische aandoening, zoals een ernstig depressieve stoornis, een paniekstoornis, psychose of depressie na de bevalling. Dit heeft negatieve gevolgen voor het welbevinden van de (aanstaande) moeder en het kan leiden tot verloskundige complicaties en - na de bevalling - tot een gestoorde moeder-kind band. De vakgroepen Psychiatrie, Obstetrie en Pediatrie (POP) van het Sint Lucas Andreas Ziekenhuis hebben voor deze doelgroep een expertise- en behandelcentrum; het POP expertisecentrum of POP-polikliniek. Deze moet de eerste lijns en zo nodig tweedelijns gezondheidszorg ondersteunen. Zorgverleners kunnen hun patiënten doorverwijzen naar het POP expertisecentrum voor het bepalen van het risico op psychiatrische ontregeling

tijdens de zwangerschap of na de bevalling. Ook kunnen zij er terecht voor advies over hoe om te gaan met eventuele psychopathologie. Patiënten kunnen zich uitsluitend aanmelden via de huisarts of een andere zorgverlener.

MEE Amstel en Zaan

MEE Amstel en Zaan licht mensen met een verstandelijke beperking met een kindertwens voor over wat het betekent om een kind te hebben. In de cursus “Vriendschap, relaties, seksualiteit” komen vragen aan bod als: “Wat heeft een kind nodig? Wat heb jij te bieden? Wat betekent het voor je relatie als je een kind krijgt?” Als mensen met een verstandelijke beperking besluiten een kind te krijgen, kijkt een consultant van MEE samen met de toekomstige ouders welke ondersteuning nodig is. Ze onderzoeken welke mogelijkheden er binnen het eigen netwerk zijn en hoe ze dit kunnen versterken. De consultants ondersteunen ook bij het zoeken naar extra opvang voor het kind in bijvoorbeeld een gastgezin, kinderdagverblijf of weekendgezin. Ouders met een verstandelijke beperking kunnen daarnaast de opvoedcursus “Zo opvoeden” volgen, waarin de deelnemers adviezen krijgen en steun bij elkaar kunnen vinden. Ze bespreken onder andere lichamelijke verzorging, straffen en belonen, aandacht en complimentjes geven, nee zeggen en verbieden, meedoen op school, geld en spelletjes doen.

Voorzorg

Meer informatie: 020 - 555 57 04 of secretariaatjgz@ggd.amsterdam.nl

POP polikliniek

Meer informatie: 020 - 510 88 88, 020 - 510 8692 of www.poppoli.nl.

MEE Amstel en Zaan

Meer informatie: 020 - 512 72 72 of informatie@meeaz.nl

De negentienjarige Susan met haar drie jaar oude zontje Shandon.

FOTO: SAKÉ RIJPKEMA

DOOR: MICHEL VAN DIJK

Rots in de branding

‘Nee, het fenomeen tienermoeders is niet nieuw. Al in de jaren dertig van de vorige eeuw waren er jonge ongehuwde moeders die dringend hulp nodig hadden’, vertelt maatschappelijk werker Helen Mulder. Fiom biedt jonge moeders dan ook al zeventig jaar hulp en ondersteuning.

Opvallend is dat de Fiom in grote lijnen nog steeds hetzelfde doet als in de eerste jaren van haar bestaan. Mulder: ‘De meeste tienermoeders die zich bij de Fiom melden zijn behoorlijk kwetsbaar. Ze komen veelal uit multi-probleemgezinnen, hebben geen geld, geen netwerk en vaak ook geen vaste woon- of verblijfplek. Aan vrijwel geen enkele basisvoorwaarde is voldaan om in alle rust een kind groot te brengen.’

De tienermoeders komen vaak zelf naar de Fiom voor hulp. ‘Soms worden ze doorverwezen door huisarts of verloskundige, een andere keer worden ze getipt door een vriendin of ze vinden ons via het internet’, zegt Mulder. ‘We krijgen veel cliënten, ook omdat onze hulpverlening laagdrempelig is. We werken met acht hulpverleners en we hebben allemaal een pittige caseload.’

Praktisch en emotioneel

Doel van de hulpverlening van de Fiom is om met kleine stapjes het leven van moeder en kind op de rails te krijgen. ‘We geven zowel praktische als emotionele hulp. Bovendien begeleiden we de jonge moeders bij de opvoeding van hun kind. Dat is nodig want het opvoeden van een kind is voor deze moeders nog onbekend terrein. Ze hebben zelf vaak helemaal geen affectieve opvoeding gehad.’ Huisvesting, dat is meestal de grootste behoefte van de jonge moeder. ‘Helaas kunnen we daar niet in voorzien, maar we kunnen wel indiceren voor één van de moeder-kind-projecten of doorverwijzen naar

tijdelijke opvang. Probleem is echter dat daar een enorm tekort aan is. Dat is zorgelijk want moeder en kind hebben een stabiele woonplek nodig.

Eerwraak

Fiom werkt met individuele en groepsgesprekken. ‘We hebben bijvoorbeeld groepen voor zwangere meiden en voor alleenstaande moeders. Deze vrouwen hebben veel behoefte om met andere jonge moeders te praten.’ Soms gaat de begeleiding over ingrijpende zaken, bijvoorbeeld de besluitvormingsgesprekken. Daarbij gaat het om de vraag of het meisje de zwangerschap wil voortzetten. ‘We proberen de aanstaande moeder

een zo realistisch mogelijk beeld te schetsen over wat het in haar situatie zou betekenen om een kind te krijgen. Vervolgens is het aan haarzelf om de juiste beslissing te nemen.’ Maar ook na de bevalling, worden soms ingrijpende gesprekken gevoerd. Mulder: ‘Er zijn moeders die hun kind willen afstaan. Dat doet een vrouw nooit zomaar. Het kan bijvoorbeeld zijn dat een moeder bang is voor eerwraak als ze haar kind zou houden. Of het kan zijn dat een zwangerschap is ontstaan vanuit een verkrachting.’

Meer informatie: www.altra.nl/fiom/

DOOR: EVELIEN HOEKSTRA

Hulp aan jonge moeders in de Stadsregio Amsterdam

Van Noodbedden tot een MamaKits

Huize Alexandria van HVO Querido heeft vanaf oktober noodbedden die zijn bedoeld voor jonge thuisloze vrouwen tot 23 jaar die zwanger zijn of kinderen hebben. Met de komst van deze noodbedden is er een fijnmazig netwerk in de Stadsregio Amsterdam van projecten voor jonge moeders die in de problemen raken, variërend van een ontmoetingscentrum tot een opvanghuis. Een overzicht.

Wie bij Young Parents Zuidoost (YPZO) binnenloopt heeft niet direct het idee in een hulpverleningssetting te komen. In de woonkamer staat een grote eettafel. Er zijn gekleurde banken, een commode en er ligt speelgoed. Je voelt je hier meteen welkom. Dit moet een plek zijn waar jongeren die een kindje krijgen of al hebben zich veilig voelen, tot rust kunnen komen en weer op weg worden geholpen. Heel belangrijk daarbij is het contact met andere jongeren die in dezelfde situatie zitten. YPZO is een laagdrempelig inloophuis voor jonge moeders, waar zij informatie kunnen vinden in de vorm van workshops, cursussen, praatgroepen en vrijetijdsactiviteiten.

MamaKits

MamaKits is een programma van GGZ inGeest voor jonge vrouwen die tijdens of kort na de zwangerschap depressief of angstig zijn. MamaKits biedt hen maximaal drie gesprekken. Ruim de helft van de mensen heeft hier genoeg aan. Soms is zelfs één gesprek voldoende. Agaath Drost van

MamaKits: 'Een belster was al enorm geholpen met onze tip, haar partner's nachts naar hun huilende baby te laten gaan. Ze durfde hem dat eerst gewoonweg niet te vragen, maar lag zelf nachtenlang wakker tot de baby zou gaan huilen en bleef na het voeden of verschonen klaarwakker. Terwijl hij na afloop zó weer in slaap valt.' MamaKits verzorgt ook lotgenotencursussen voor zwangere en net bevallen vrouwen. MamaKits beantwoordt verder vragen op de website www.hallowereld.nl. "Hallo Wereld" geeft informatie over kindwens, zwangerschap en opvoeding tot en met het tweede levensjaar.

Altra jonge moeders thuis

Altra Jeugdzorg biedt jonge moeders niet alleen het eerdergenoemde Young Parents Zuidoost, maar eveneens allereerste begeleiding aan meiden tot 23 jaar, die zwanger zijn of al een baby hebben en hulp nodig hebben bij het beginnend moederschap. Zo biedt het programma "Weer aan de Slag!" jonge moeders uit regio Amsterdam

tussen de 15 en 23 jaar hulp en begeleiding bij het zoeken van werk of een geschikte opleiding. Zie hiervoor ook de achterpagina van dit nummer van "Jong aan de Amstel". Altra breidde dit programma in september uit met hulp aan jonge moeders die in de maatschappelijke opvang verblijven. "Weer aan de Slag Plus" is de naam van dit programma.

Altra Opname & Observatie

Jonge moeders die snel hulp nodig hebben, kunnen met hun kind zo snel mogelijk terecht op de Opname & Observatieafdeling van Altra. Hier wordt onderzocht welke vervolghulp nodig is. Verder heeft Altra de volgende hulpvormen:

- **Leefgroep jonge moeders.** Als meiden tussen veertien en achttien jaar die zwanger zijn of net een baby hebben niet meer thuis bij de ouders kunnen blijven, kunnen ze zes tot twaalf maanden bij Altra terecht. Hier worden ze voorbereid op de bevalling en maken ze een start met hun leven als jonge moeder.
- **Jonge moeders.** Deze residentiële hulp is bedoeld voor moeders die nog niet zelfstandig wonen en hulp nodig hebben bij de opvoeding van hun kind en hun dagelijks leven.
- **Begeleid wonen voor moeder en kind.** Dit is vaak een vervolgstap na een verblijf op de leefgroep voor moeder en kind of op een residen-

tiële groep voor moeder en kind. Maar het is ook mogelijk hier direct geplaatst te worden vanuit Opname & Observatie.

Dak- en thuisloze jonge moeders

De hulpverlening voor jonge moeders kende tot voor kort een belangrijke lacune, namelijk de hulp aan dak- en thuisloze moeders. Eigen Haard, Altra en HVO-Querido onderzochten daarom al een tijdje hoe ze deze moeders konden helpen, waarbij ze streefden naar een betere participatie van deze groep in onze samenleving. Uiteindelijk besloten de partijen tot de volgende capaciteitsuitbreiding:

- vier tot acht crisisbedden in de woonvoorziening Alexandria;
 - twaalf tot veertien semizelfstandige verblijfsunits;
 - vierentwintig zelfstandige units met ambulante woonbegeleiding, waarvan tien satellietwoningen en veertien uitstroomwoningen.
- Deze voorzieningen zijn bedoeld voor jonge thuisloze vrouwen tot 23 jaar die zwanger zijn of kinderen hebben. Begin oktober worden de eerste noodbedden opgeleverd in Alexandria. Daarna wordt gefaseerd de rest opgeleverd.

Tot slot dient het nog vermelding dat de gemeente Amsterdam sinds kort een beleidsadviseur heeft bij de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling die over jonge moeders gaat.

Meer informatie:

- YPZO, 06 - 347 334 55, 020 - 495 20 70 of ypzo2008@hotmail.com.
- Judith Leest, beleidsadviseur Jonge Moeders (DMO), 020 - 251 80 75 of J.Leest@dmo.amsterdam.nl
- MamaKits, 023 - 518 76 04 of mamakits@ggzingeest.nl
- Hulpaanbod Altra: 020 - 555 8 333 of www.altra.nl
- Dak- en thuisloze moeders: www.hvoquerido.nl

1,5 miljoen voor hulp aan tienerouders

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport stelt dit jaar 1,5 miljoen euro beschikbaar voor projecten om tienermoeders en -vaders te ondersteunen. Dat maakte staatssecretaris Bussemaker op 29 juli bekend in de Staatscourant. Het gaat om een eenmalige impuls voor landelijke organisaties die hulp bieden aan tienermoeders en -vaders. Ook preventie van en onderzoek naar tienerzwangerschappen komen in aanmerking voor subsidie. De toewijzing van de subsidie-aanvragen die voldoen aan alle voorwaarden gaat op volgorde van binnenkomst. Ingediende projecten moeten nog dit jaar worden afgerond.

Meer informatie: <http://www.minvws.nl/dossiers/subsidies/default.asp>

Wie bij Young Parents Zuidoost binnenloopt heeft niet direct het idee in een hulpverleningssetting te komen.

THEMA:

JONGE MOEDERS

FOTO: SAKÉ RIJKEMA

DOOR: MARTIN GERRITSEN

Monique Drakenstein,
trajectbegeleider "Weer Aan
De Slag"

Jonge moeders worden snel volwassen

'Het is een hele leuke doelgroep', vertelt Monique Drakenstein, trajectbegeleider bij "Weer Aan De Slag". Ze begeleidt jonge moeders op weg naar werk of een opleiding. 'Ik ben ook trots op wat ze kunnen en de manier waarop ze volhouden.'

'Niet alle meisjes die hier komen zijn al toe aan scholing of werk', vertelt Monique. 'Sommigen moeten bijvoorbeeld nog werken aan de eigen vaardigheden voor ze deel kunnen nemen aan het maatschappelijk leven. Dan regel ik bijvoorbeeld een cursus sociale vaardigheden of een maatschappelijke stage voor ze. En ik probeer ze te coachen. Het combineren van de opvoeding van een jong kind en het volgen van een opleiding is voor sommige meisjes namelijk erg zwaar.'

Obstakels

"Weer Aan De Slag" is een jongerenproject dat Altra uitvoert in opdracht van de gemeente Amsterdam. De meisjes krijgen een vaste begeleider die hen helpt met het kiezen van school of werk, het regelen van kinderopvang, de opvoeding, het vinden van een dagritme, het rondkomen met geld, contacten met het sociale netwerk en tenslotte informatie geeft over seks en voorbehoedsmiddelen.

Monique: 'Jonge moeders lopen tegen veel obstakels op. In het begin zijn ze natuurlijk gericht op het kind. Dat is logisch. Maar op een gegeven moment willen ze weer aan de slag. Dan merken sommigen dat ze tegen problemen aanlopen, zoals de huisvesting, de financiën, de kinderopvang of hun relatie. We proberen ze dan een steuntje in de rug te geven. Daar zijn wij voor. Waar dat steuntje uit bestaat, verschilt per meisje. We kijken daarom eerst specifiek naar de individuele situatie. Dan blijkt dat de een vooral is geholpen met een cursus sociale vaardigheid en de ander met een cursus budgetteren. Een derde heeft vooral ritme en structuur nodig. Maar er zijn ook meisjes die binnen de kortste keren zelf de weg vinden.'

Uitgaan

'Het zijn jonge meisjes en ze houden natuurlijk ook van uitgaan', vertelt Monique. 'En een kind betekent deels dat het afgelopen is met de lol. Aan de andere kant zie je dat het de meiden vaak lukt om met vriendinnen af en toe te blijven stappen. Maar dat gaat tot een bepaalde mate. Ze houden immers de verantwoordelijkheid voor een kind, dat weten ze. Je ziet de jonge meisjes hier snel volwassen worden. Dat geldt ook voor de moeders van vijftien, zestien jaar die we hier ook hebben. Ze vragen zichzelf af wat ze belangrijk vinden en je ziet ze dan snel rustiger worden.'

Laagdrempelig

'De meisjes komen hier via Bureau Jeugdzorg, de Dienst Werk en Inkomen, de F10M en de leerplichtambtenaar', vervolgt Monique. 'Maar er zijn ook meisjes die zichzelf aanmelden. Dat kan, want wij willen zo laagdrempelig mogelijk zijn. Uiteindelijk doel blijft steeds dat we ze naar opleiding of werk begeleiden. Dat lukt meeste gevallen, want het is een hele gemotiveerde doelgroep. Dat maakt dit werk zo leuk. Je ziet de meisjes groeien in de tijd dat ze hier zijn. Voor de meesten is dat een half tot een heel jaar. Ik ben trots op wat ze kunnen en de manier waarop ze volhouden. Dat gaat niet zonder slag of stoot, want het is best pittig om als jong meisje een kind op te voeden en een toekomst op te bouwen. Maar het is telkens weer mooi om te zien hoe ze dat lukt.'

"Weer aan de Slag" is bedoeld voor meisjes tussen de 15 en 24 jaar die zwanger zijn of al een kind hebben en weer graag naar school of aan het werk willen. Aanmelden kan via 06 - 333 153 13 of info@weeraandeslag.com

DE CLIENT Xiomara Ramirez Cortes,
client "Weer Aan De Slag"

DOOR: MARTIN GERRITSEN

Een kind is de spiegel van je eigen leven

'Joshua is nu vijftien maanden. Het is een lief jongentje. Erg rustig. Al sinds zijn geboorte. Wat dat betreft is het een wonderkind. Hij past ook heel goed bij me, want zelf heb ik niet zo veel geduld. Ik ben druk en heb altijd te weinig tijd. Dan kun je er geen druk kind bij hebben. Maar Joshua is lief. Kijk, hier heb ik een foto van hem. Toen hij één was, kreeg hij een operatie omdat hij een hazenlip heeft.

De opvoeding gaat prima. Ik woon nog bij m'n moeder, maar ik doe alles zelf. Een kind is de spiegel van je eigen leven en daarom kun je de opvoeding niet aan een ander overlaten. Niet dat mijn moeder het niet goed zou doen. Ik ben zelf heel goed opgevoed, alleen onze stijl is iets anders. M'n moeder is redelijk streng, ik ben wat moderner. Joshua's vader zie ik niet meer. Toen ik zwanger werd, wilde hij dat ik het kind weg zou laten halen. Nou, dat was voor mij duidelijk. Het was direct het einde van onze relatie. Voordat ik zwanger werd, woonde ik in Spanje en ik had daar ook werk bij een verzekeringsmaatschappij. Maar toen ik zwanger werd, ben ik weer naar Nederland gekomen. Het bleek toen alleen heel moeilijk om werk te vinden. Niemand

wilde een hoogzwanger meisje in dienst nemen. Na mijn bevalling, kwam ik via het DWI terecht bij "Weer Aan De Slag". M'n begeleider hielp me met het regelen van kinderopvang en regelde een stage als receptioniste voor me. Vervolgens zochten we een opleiding. Ik wilde dolgraag SPW doen. Dat was altijd al een droom voor mij. Ik vind het heerlijk om mensen te helpen. Dat heeft waarschijnlijk met mijn opvoeding te maken. Zelf ben ik toen op zoek gegaan naar een opleiding en kwam zo terecht op het ROC ASA in Amsterdam-Noord. De school had echter twijfels. Een jonge moeder. Dat zou moeilijk worden, maar ik wist ze te overtuigen dat het me zou lukken. Ik wil die opleiding zo graag doen. Natuurlijk wordt het niet makkelijk, maar ik heb er nu de kracht voor.

Ik denk dat "Weer Aan de Slag" een goede optie is voor meisjes die na de geboorte van hun kind niet precies weten wat ze moeten doen. Ik heb dan zelf m'n opleiding geregeld, maar ze helpen je wel met kinderopvang, stages en dat soort dingen. Dingen waar je zelf misschien even niet aan toekomt omdat je ook al de zorg voor een kindje hebt.'